

lizálódik. A külső ruházat szennyezettsége égést nem okoz, azonban esetleges későbbi bőrcsúszások elkerülése végett el kell távolítani.

Gyakran előforduló félreértések és ezek helyesbítése:

— Meg kell magyarázni, hogy a RA-hulladék nem mikrobák okozta fertőzés, hanem szennyeződés idezi elő.

— A sedimentálódott RA-hulladék nem terjed tovább, (hacsak nem a szél által). Ez azt jelenti, hogy a szennyezett zóna szélén az eü. szolgálat veszélyeztetettség nélkül dolgozhat. Fontos, hogy a szennyezett, szivaralakú területen reális kép alakuljon ki arról, hogy a különféle zónákban a szennyeződés milyen fokozatai várhatók. Ebből le kell vonni a következtetést: pl. járművek az erősen szennyezett területen ne közlekedjenek, kórház területére nem menjenek be, ott a motort szükségtelenül ne járassák, nehogy a port felkavarják stb.

— Járművek szennyezettsége csak akkor veszélyes, ha bőrrel kerül érintkezésbe. Ha az idő és a körülmények részleges mentesítést nem teszik lehetővé, akkor a kezelést arra korlátozzuk, hogy a veszélyeztetett helyeket és utakat mentesítsék.

— Ra-szennyezett sebesültek ápolásakor az eü. szolgálat ne csak a sebesülteket lássa el, hanem gondoskodnia kell a RA-anyagok terjedésének megakadályozásáról is.

RA-szennyezett sebesültekkel kapcsolatos tudnivalók:

— Mikor számít egy sebesült RA-szennyezettnek? Ha a detektor legalább 0,5 mr/h-t mutat.

— Milyen típusos szennyeződés érheti a sebesültet? Bőrégés béta kontaktus következtében. Ezt megelőzhetjük, ha a csupasz testrészt haladéktalanul lemossuk, a szennyezett ruhát eltávolítjuk.

— Hogyan történik a mentesítés? Különlegesebb kezelés nélkül.

A RA-mérést az orvosi osztályozás előtt vagy alatt végezzük, egy elkülönített helyen. Az észlelhető szennyeződést nedves szivaccsal töröljük le, a mentesítés után esetleg ismét RA-szennyezettség mérése szükséges.

— Sebesültet ne zuhanyoztassunk, nehogy a szennyezett anyagot tiszta felületre hurcoljuk.

— Különleges ABC-állomás felállítása csak akkor szükséges, ha egyidejű fegyver bevetésére van gyanú.

— Az eü. állomány ugyanolyan veszélyeztetettségnek van kitéve, mint a sebesült (béta-kontaktus), de a szennyezettség foka már csökkent. A fejbőrt a szennyezett ruha levétele és a bőr lemosása után ismét ellenőrizni kell. Ezután a haját rövidre nyírjuk és a fejet megmossuk (béta-sugarak a haj miatt nem érnek el a bőrig és ezért égést sem okozhatnak).

Járműveket akkor mentesítjük, ha a szennyeződést követően nem szennyezett területre vezetjük be őket.

Befejezésül a szerző kifejti, hogy ha a terület nagymértékben szennyezett, a sebesültek szennyezettségi fokának megállapítása nyílt területen lehetetlen, 1,5 mr/h mellett a szennyezettség csak védett helyen állapítható meg. Eü. taktikai szempontból ez azonban érdektelen, mert ilyen körülmények között minden beérkező sérültet a priori szennyezettnek kell tekinteni.

Eltető Sándor dr. orvosalezredes

Magfegyverek okozta RA-balesetek békeidőben

Th. C. Bedwell, A. F. Meyer, H. B. Michel.

[USA Armed Forces Med. J. 11. 961. (1960)]

Békeidőben, sugárzás okozta balesetek értékelése fontos támpontot nyújthat a háborús időkre a védekezés, elhárítás szempontjából. RA-balesetet többnyire plutonium- vagy urán-szennyezettség okozhat. Azonban kritikus küszöböt megközelítő gammasugárzás is lehetséges. Kémiai természetükénél fogva a magfegyverek bizonyos részei is előidézhetnek szennyeződést (pl. beryllium).

Jelentékeny dózisu RA keletkezhet rövid ido alatt beta- es gamma-sugarzas kovetkezteben. Alfa-sugarzas (plutonium, uranium) direkt sugarzast tekintve nem jelent kovetlen veszelyeztetest.

Ez utobbi orvosi szempontbol csak a borrel vagy belso szervekkel valo kovetlen érintkezés esetén valik veszelyessé. Ennek megelozésére szolgálnak az ismert védointezkedések (védóruhák, álarc, portalanítás, RA-anyagok ellenőrzése), hogy egy esetleges baleset során felderíthessék, érte-e olyan károsodás a RA-anyagot, mely szétszóródásához vezetne. RA-baleset esetén problematikus a nyilvánosság tájékoztatása. Balesetknél speciális eu csoportot kell létrehozni katonai es polgári orvosokból, akik megfelelően eligazodnak, haladéktalanul meghozzák a helyes intézkedést, védik a lakosság egészségét es intézkednek a pánik kitörésének megakadályozásáról.

Éltető Sándor dr. orvosalezredes.
